



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

De Iuliani in Persas expeditione & quòd ibi deuictus, lethale vulnus
accepit, ac quid Libanius de eius interfectore prodiderit. Capvt I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

HERMIAE SO- ZOMENI ECCLESIA- STICAE HISTORIAE LI- BER SEXTVS.

*De Iuliani in Persas expeditione & quòd ibi
deuictus, lethale vulnus accepit, ac quid Liba-
nius de eius interfectorè prodiderit.*

CAPVT I.



Vnt iam suprà à me commemorata ea omnia, quæ ecclesijs accidisse, regnante Iuliano, cognoui. Cui ineunte vere cum visum esset prælio contra Persas decertare, properè fluuiū Euphratem trajicit. Atque prætergressus Edeßam propter odiū fortasse incolarū (quippe ciuitas illa iam vsq; ab apostolorū tēporibus vniuersa Christianā religionē professā fuerat) ad Carras venit. Quo in loco cū delubrū Iouis offendisset, hostias immolauit, & suo more precatus est. Quare cōfecta, ex copijs, quæ ipsum comitabatur, armatos hoēs ad viginti millia misit ad fluuium Tigrim, partim vti locis eum fluuium tangentibus præsidio essent, partim vti sibi, cū eos fortè accerferet, opportuno tēpore adesse possent. Porro literas ad Arfacium præsidē Armeniæ, & Romanorū sociū scripsit, vt in hac expeditione subsidio sibi veniret: quibus quidē in literis de se extra modū gloriosè prædicare, se vt valdè ad imperium gerendum idoneum insolenter extollere, & vt amicum illis, quos ipse pro Deis habuit, arroganter esseire: Constantium autem, cui successerat, velut ignauum & impium cōiitijs lacerare, ipsi denique Arfacio verbis admodum cōtumeliosis minitari nō veritus est. Et quoniā eū Christianū esse acceperat, quò suū in eū augeret contumeliā, etiā nefandas in Christum blasphemias loqui (istud enim nusquam non audacter agere conue-

cōsueuerat) cū superba quadā iactatione cōtēdit: cui etiam significauit deū, quē coleret, nequanq̄ eū defensurū, si imperata negligeret. Quibus rebus ritē, vt ipse putabat, constitutis, acceptis secū copijs Romanorum, eas per Assiriā ducit: atq; vrbibus quibusdā & castellis partim proditione, partim bello captis, sine vlla cōsyderatione aut consilio, ad ea solum quæ ante pedes erant, nullam eorum, quæ à tergo reliquit, rationem ducens, neque quòd sibi eadem via reuertendum esset, animo complectens, oculos adiecit: & quemcunque locum cepit, eum miserandum in modum populatus est: cellas penarias, & alia id genus ædificia partim subruit, partim incendit. Dum autem proficiscebatur ad Euphratem, non longè abfuit Ctesiphonte. Est ea quidem vrbs magna, & iam loco Babylonis, sedes regia est Persarum. A qua non longè fluit Tigris. Ac cum nauibus propter terram interiectam Ctesiphontem appellere non posset, cunq̄ue necessariò cogi videretur, aut vrbem illam præterire, aut nauigia relinquere, tandem quibusdam captiuis de ea re rogatis, fossam repperit temporis longinquitate obstructam oppletamque, qua naues transmitti possent. Itaque effossa inde egestaque colluue, qua nauibus posset esse impedimēto, Euphratē per eam in Tigrim deriuauit. Atque hac nauibus cum exercitu traductis, ad vrbē venit. Verū cum Persæ magno apparatu equitum, armorum, & elephantum instructi, ad ripas Tigris apparerent, & Iulianus videret exercitum suum in terra hostili inter duos maximos fluuios obsessum, & siue ibi maneret, siue eadem via reuerteretur, in periculo versari fame intereundi, præsertim vrbibus & pagis, per quos venerat, vastatis, & nullas iam res ad com meatum necessarias habentibus, præmijs celetibus propositis, milites in ludis circensibus spectādīs occupatos tenuit. Interim verò nauiculariis mādātum dederat, vt nauium onera, & com meatū exercitus abijcerent, eo cōsilio, vt milites (sic equidē audiui) cum viderent se propter rerum ad victum necessariarū penuriam in periculo vitæ cōstitutos, maiores animos sumerent, & alacrius cum hostibus pugnarent. His rebus ita comparatis imperator, vocatis ad se post cœnā ducibus ac ceterionibus, milites nauibus imponēdos curat. Illi, Tigri

Q iij

noctu

SOZOMENI HISTOR.

noctu traiecto, vbi iam ad vltiores fluminis ripas appulsum est, nauibus egrediuntur. Ex Persis autem, qui eorum aduentum sentiebant, defendere se, & mutuò cohortari cœperunt: alij adhuc dormientes, à Romanis oppressi sunt. die verò illucescente, committitur prælium. Romani multis & ex suis amissis, & ex hostium copijs interfecis, primùm fluum traiciunt: deinde castra ante Ctesiphontem ponūt. At quoniam placuit imperatori non vltius progredi, sed in sui imperij fines redire, nauibus propterea succensis, quod propter earum custodiam multū milites causarij essent, ad reuertendum se parant, fluuio Tigri ad leuā relicto. Atq; primū captiuorū ductu, in regionē fertilē & omnibus abūdātē rebus ad vitā necessarijs veniūt. At postea senex quidā, qui pro omniū Persarū libertate mortē oppetere cupiebat, primū à Romanis dedita opera se capi permisit, cū tamē præ se ferret, inuitū se captū esse. Deinde ad imperatorē deducitur. Tū rogatus de via, & vera dicere visus, persuasit Romanis fore, vt si ipsum sequerentur, celerrimē cū exercitu suo ad suos ipsorum fines peruenirent: & quòd iter solū triduo, ad summū, quadriduo molestū & difficile esset, & quòd pro eo tēpore comeatū secū ferre deberent, propterea quòd terra deserta erat & inculta. Imperator igitur astuti senis verbis inductus constituit illac proficisci. Vbi verò aliquantò longius processerunt, & confecto iā tridui itinere, in locis eisdem impediti hæserunt, senex captiuus vocatus in quæstionem, confitetur se pro salute suorum vltro ad mortem gradi, & paratum esse omnia cruciamentorum genera lubenter subire. Cum autem copia Romani partim itineris longitudine, partim inopia rerum ad victum necessariarum animos demitterent, in eas iam languentes exercitus Persarū impetū facit. At graui prælio factò, de repente violentus excitatus vêtus, cœlū solemq; nubibus obduxit: aeri admiscuit puluerē. Ac cum tenebræ vndiq; & crassa caligo circumfusa esset, eques quidam incitato cursu, hasta imperatorem percussit, lethaleq; ei infixit vulnus: quem cum ex equo deiecisset, abiit, penitus ab omnibus ignotus. Quem Persam nonnulli, alij Saracenum fuisse prædicant. Sunt etiam, qui militem Romanum eum fuisse affirmant: hancq;

hancque ei plagā ideo imposuisse, quòd iniquo animo ferret illum temeritate & audacia exercitū Romanum in tanta pericula coniecisse. Porro Libanius Syrus, Sophista, cōsuetudine ei & amicitia coniunctissimus, de eius interfectore scribit ista. Si quisquam sit, qui aueat audire, quisquā eum interfecerit, nomen equidem non habeo dicere. Sed quòd ex hostium numero non fuerit, est argumento planè evidentissimo, cum nemo hostis ob plagam illi inflictam sit quicquam honoris à rege Persarum consecutus. Imò verò tametsi rex eius interfectorem per præcones ad dignitatis gradum vocauit, & pollicitus est se eum, si vellent cōparere, amplis præmiis remuneraturū, tamen ne cupiditate quidem honorum inductus quisquam hoc facinus sibi arrogauit: & propterea magna hostibus habenda est gratia, quòd rerum, quas minimè gessissent, gloriam sibi neutiquam attribuebant, sed faciebant nobis potestatem interfectorem inter nos ipsos conquirendi. Nam quibus, dum viueret, incommodare visus sit, hi quoniam secundū leges ab eo sancitas minimè vitam instituebant, idcirco & olim eius vitæ insidias struxerant, & iam facultatem nacti ei vitam ademerunt. Huc accessit quoque cum alia iniuria, quæ eos ad facinus istud impulit, quæ tamen eo regnante nihil præstare potuit, tum maximè deorum cultus, cui illi de industria prorsus aduersati sunt.

Quòd ultore Deo è medio sublatus est, & de visis quibus plerisq; mors eius significabatur, deque responso illo, quòd fabri filius seretrū illi fabricabat, & quòd haustum è vulnere sanguinem, in Christū iaculatus est, & quantæ clades propter illum vniuersum Romanum imperium exceperint.

CAPVT II.

ATque dū ista scribit Libanius ad hūc modū, subindicare vult interfectore Iuliani Christianū fuisse, quod fortassis verū erat. Neq; enim incredibile est quendā è militū numero id temporis animum induxisse, quòd nō Gentiles solū, verū etiā alij oēs eos, qui tyrannos quondā

Q iiii occide-